

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez** tarafından Anayasanın 98. ve İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

ALİ KENANOĞLU
İstanbul Milletvekili

Hidroelektrik Santralleri (HES) kısaca, suyun belli bir yükseklikte sahip olduğu potansiyel enerjiyi elektrik enerjisine dönüştüren tesisler olarak tanımlanmaktadır. Barajlar veya akarsu yataklarına inşa edilerek hızlı akan suyun elektrik enerjisine dönüşümünü sağlamaktadır.

Türkiye’de HES yapımı düşüncesi 1950’li yıllardan itibaren akarsuların enerji açısından değerlendirilmesi ile gündeme gelmiş, Sarıyar, Seyhan, Kemer, Hirfanlı ve Demirköprü gibi hidroelektrik santraller kurularak elektrik üretilmeye başlanmıştır.

2000’li yıllara gelindiğinde ise hidroelektrik potansiyelin yeterince kullanılmadığı tartışmaları ile bu yönde hızla gerekli kanunlar çıkarılarak, hidrolik enerjinin serbest piyasa kurallarına göre değerlendirilmesinin önü açılmış, özellikle “Yenilebilir Enerji” kapsamına alınarak destek sunulması ile özel sektör harekete geçirilmiştir.

Hidroelektrik Santrallerin yararları veya zararları kamuoyunda ve ilgililerce çokça tartışılan konulardan biridir. En ucuz elektrik üretimi sağlanacağı iddialarının yanında çevreye verdiği geri dönülmez tahribatın, yarardan çok zarar getireceği yönünde ciddi karşı görüşler geçerliliğini korumaktadır.

Su ekosistemin vazgeçilmez bir parçasıdır ve nehirler doğduğu yerden döküldüğü yere kadar etrafındaki insanlar dahil bütün canlılara yaşam ve beslenme imkanı sunar. HES projelerinin ağaçların kesilmesi, yüzey suyunun doğal akışının bozulması, nehir ve derelerinin akış yollarının değiştirilmesi sebebiyle yüzey sularının kurummasına, etrafındaki canlı türlerinden kimisinin ölmesine kimisinin de zarar görmesine sebep olduğu bilinmektedir. Barajlar dışında yapılan HES’lerin kurulduğu yerlerde akarsu ve doğal kaynak sularının yıllar içerisinde kurumması nedeniyle bu alanların beton çöplüğüne dönüştüğü izlenmektedir. Ülkemizin her damla suyunu kurutacak olan HES odaklı tüm projelerden bir an önce vazgeçilmelidir.

Türkiye yenilenebilir enerji potansiyeli açısından oldukça zengin bir ülkedir. Ancak, Türkiye’de elektrik üretiminde yenilenebilir enerjinin payının düşük olduğu da bir gerçektir. Yenilenebilir enerjinin payını yükseltmenin yolu akarsuları yok eden HES’ler üzerinden değil, güneş, dalga veya rüzgar enerjisi gibi alternatif enerji türlerinin tercih edilmesi ile mümkün olabilecektir.

Bu bağlamda;

1. Türkiye’de (Barajlar hariç) akarsu yataklarında kurulu kaç HES vardır? Bunların illere/bölgelere göre dağılımı nasıldır?
2. HES’lerin kaç devlet eliyle kaç özel sektör eliyle işletilmektedir?
3. HES’lerin kaç faal durumdadır? Kaç kullanılmamaktadır?
4. Kullanılmayan, âtıl kalan HES’lerin kapanma nedeni nedir?
5. Türkiye’de (Barajlar hariç) HES’lerden elde edilen elektrik üretimi 2019-2020 ve 2021 yıllarında ne kadar olmuştur?
6. 2022 yıl sonu için (Barajlar hariç) HES’lerden ne kadar elektrik üretimi elde edilmesi beklenmektedir?
7. 2022’den sonraki yıllar için (Barajlar hariç) HES’lerden ne kadar elektrik üretimi elde edilmesi hedeflenmektedir?
8. Türkiye’de HES projelerinin kaç ÇED değerlendirmesinden muaf tutulmuştur?